

فرش ماشینی، پیشتاز صادرات در صنایع نساجی

نویسنده: مهندس علیرضا حائری - عضو هیئت مدیره جامعه متخصصین نساجی ایران

بالغ بر حدود ۱۲۰ میلیون متر مربع می‌باشد و تولید عملی آن در سال ۱۳۹۶ بالغ بر حدود ۹۵ میلیون متر مربع بوده است که ارزش تولیدات سالانه این محصول را به حدود ۲۴۰ هزار میلیارد ریال و یا دو ونیم میلیارد دلار می‌رساند. در سال جاری نیز پیش بینی می‌شود که تولید در همین حدود باشد.

همچنین از حدود ۳۰۰ هزار نفر شاغل در بخش نساجی کشور در حدود ۳۱ هزار نفر یعنی در حدود ۱۰ درصد آن در این بخش فعالیت می‌نمایند و ضمناً این رشته صنعتی با صادراتی در حدود ۳۵۰ میلیون دلار در سال در حدود اندکی بیش از ۴۰ درصد مجموع صادرات این صنعت را به خود اختصاص داده است.

به عبارت دیگر رشته صنعتی فرش ماشینی با سهم ۱۳ درصدی از واحدهای صنعتی نساجی و سهم ۱۰ درصدی از اشتغال این صنعت، دارای سهم ۴۰ درصدی در صادرات و ارزش آوری می‌باشد که نشان از موقعیت ممتاز و پیشتاز آن در بین صنایع نساجی دارد. همچنین بر اساس اعلام مدیر کل دفتر صنایع نساجی و پوشاک وزارت صنعت، معدن و تجارت، هدف گذاری انجام شده برای صادرات فرش ماشینی در سال ۱۳۹۷ بالغ بر ۵۰۰ میلیون دلار می‌باشد که در ۵ ماهه نخست سال جاری، صادرات مطابق برنامه بوده است.

این بخش از صنعت به درستی در میان ۵ رشته منتخب صنعت نساجی در برنامه راهبردی توسعه وزارت صمت دیده شده و تولید آن برای سال ۱۴۰۴ بالغ بر ۱۵۰ میلیون متر مربع هدفگذاری شده است.

در حال حاضر مصرف بازار داخلی در حدود ۵۵ میلیون متر مربع در سال تخمین زده می‌شود که ارزش آن معادل ۱۳۷ هزار میلیارد ریال برآورد می‌گردد. همچنین با فرض رشد ترکیبی سالانه ۵ درصد، حجم تقاضای بازار داخل در سال ۱۴۰۴ در حدود ۸۵ میلیون متر مربع پیش بینی می‌شود که با قیمت‌های امروز ارزشی بیش از ۲۰۰ هزار میلیارد ریال خواهد داشت.

* ۱۲۷ هزار میلیارد ریال، تقاضای سالانه فرش ماشینی در کشور
* ۵/۲ میلیارد دلار و یا ۲۴۰ هزار میلیارد ریال، ارزش فعلی تولیدات فرش ماشینی در کشور

* ۹۵ میلیون متر مربع، تولید سال ۹۶ فرش ماشینی در کشور
* هدف صادراتی فرش ماشینی برای سال ۹۷ بالغ بر ۵۰۰ میلیون دلار می‌باشد

* چهار و نیم میلیارد دلار، ارزش هدف گذاری شده تولیدات فرش ماشینی در سال ۱۴۰۴

* امکان صادرات دو میلیارد دلاری فرش ماشینی در سال ۱۴۰۴
رشته صنعتی تولید فرش ماشینی در کشور از معدود رشته‌هایی از صنعت نساجی است که در دهه اخیر و در دوران تحریم توانست نسبت به سایر رشته‌های صنعت نساجی از رشد و توسعه مناسبی برخوردار شود و از نظر کیفیت تولیدات، طرح و نقشه از موقعیت ممتاز و تنوع قابل قبولی برخوردار باشد و به خوبی خود را با آخرین پیشرفت‌های تکنولوژیکی دنیا مجهز نماید. و اگر در سطح تجاری بین المللی تا کنون نتوانسته به جایگاه در خور توجهی دست پیدا کند نه به دلیل کیفیت کار بلکه به دلیل محدودیت‌های ایجاد شده برای اقتصاد کشورمان در این ایام بوده است که خوشبختانه این محدودیت‌ها هم تا حدودی برطرف شده و می‌توان امیدوار بود که این رشته صنعتی بیش از پیش در بازارهای جهانی بدرخشد.

در حال حاضر از بین ۹ هزار واحد صنعتی نساجی در کشور، بیش از یک هزار و دویست واحد صنعتی یعنی در حدود اندکی بیش از ۱۳ درصد آن دارای پروانه بهره‌برداری برای تولید فرش ماشینی می‌باشند که در حدود یک هزار واحد آن در منطقه کاشان، آران و بیدگل مستقر هستند؛ این امر نشان از توسعه مناسب این صنعت در کشور دارد و منطقه کاشان را تبدیل به قطب تولید فرش ماشینی در ایران و یکی از مناطق عمده تولیدکننده این محصول در جهان نموده است. در حال حاضر مجموع ظرفیت نصب شده این صنعت در کشور

صادرات این محصول به بازارهای اتحادیه اروپا و سایر نقاط جهان نیز باشیم. البته در این بازه زمانی ورود به بازارهای اتحادیه اروپا و حتی آمریکا مستلزم تلاش بیشتر در جهت شناخت سلیقه مردم به لحاظ طرح و رنگ، نقشه و ترکیب مواد اولیه در بازارهای هدف می باشد و در این خصوص نقش رایزنان بازرگانی و بخش تجاری سفارتخانه های ایران بسیار پررنگ خواهد بود.

برگزاری نمایشگاه های مرتبط با این صنعت و همچنین سایر نمایشگاه های منطقه ای می تواند تأثیر بسزایی در نمایش توانمندی داخلی و توسعه تولید و صادرات آن داشته باشد. امید است با ارتقای سطح خدمات رسانی، کاهش هزینه های برگزاری و تسهیل حضور شرکت های خارجی در این قبیل نمایشگاه ها، گام های مؤثرتری در راه مشارکت تمامی واحدهای داخلی و خارجی در این رویداد بین المللی برداشته شود.

تعریف جوایز و مشوق های صادراتی در کنار برقراری مجدد خطوط اعتباری بین المللی بانکی و استفاده از تسهیلات یوآس در جهت تامین نقدینگی و تهیه ارزانتر مواد اولیه با کیفیت، از مواردی است که می تواند در جهت افزایش کیفیت و کاهش قیمت تمام شده به تولیدکنندگان داخلی کمک کرده و ایشان را جهت حضور قویتر و موثرتر در بازارهای رقابت جهانی مجهزتر نماید.

تلاش به منظور جذب سرمایه گذار و شریک خارجی می تواند علاوه بر تامین مالی طرح های ایجاد و توسعه ای، نقش مؤثری در ارتقاء سطح علمی مدیریت، نفوذ بیشتر در بازارهای جهانی، اتصال به برند های معروف و شناخته شده بین المللی و در نتیجه افزایش صادرات ایفا نماید.

مطمئن هستم صنعت فرش ماشینی کشور به لحاظ کیفیت محصولات و تنوع نقشه و طرح، این قابلیت و پتانسیل را دارد که با اندکی توجه بیشتر، به یکی از رشته های ممتاز در عرصه درخشش هنر ایرانی در عرصه های جهانی و به عنوان پرچمدار صادرات صنعت نساجی در پسا برجام تبدیل شود

با فرض دستیابی به هدف تولید ۱۵۰ میلیون متر مربع فرش ماشینی در سال ۱۴۰۴ که خیلی هم دور از انتظار نمی باشد و با فرض اینکه تا آن زمان، تقاضای سالیانه بازار داخلی نیز از ۵۵ میلیون متر مربع فعلی به ۸۵ میلیون متر مربع افزایش یابد می توان تصور کرد که با مازادی معادل ۶۵ میلیون متر مربع فرش ماشینی در سال در کشور روبرو میباشیم که قابل صدور به بازارهای جهانی می باشد و چنانچه قیمت هر متر مربع فرش ماشینی را در سال ۱۴۰۴ معادل ۳۰ دلار در نظر بگیریم به ارزش صادراتی در حدود ۲ میلیارد دلار دسترسی خواهیم داشت که می توان گفت تا حدودی در شان و اعتبار این رشته صنعتی در کشور خواهد بود.

در این صورت ارزش کل تولیدات فرش ماشینی در کشور در سال ۱۴۰۴ معادل ۴٫۵ میلیارد دلار تخمین زده میشود که با احتساب ارزش امروز دلار، معادل ۵۰۰ هزار میلیارد ریال خواهد بود ..

فراموش نکنیم که بر اساس اعلام رییس انجمن صادر کنندگان فرش ماشینی ترکیه، هدف گذاری صادراتی این محصول برای سال ۲۰۲۳ در رشته فرش ماشینی در آن کشور بالغ بر ۵٫۵ میلیارد دلار میباشد این در حالی است که هدف گذاری صادراتی برای کل صنعت نساجی و پوشاک ایران در برنامه راهبردی وزارت صمت برای سال ۱۴۰۴، بالغ بر ۳ میلیارد دلار در نظر گرفته شده که یک میلیارد دلار آن اختصاص به صادرات پوشاک و یک میلیارد دلار آن اختصاص به صادرات فرش ماشینی و یک میلیارد دلار باقیمانده نیز به سایر محصولات نساجی اختصاص دارد. در حالی که براحتی می توان برای فرش ماشینی در سال ۱۴۰۴، صادرات ۲ میلیارد دلاری و حتی بیشتر در نظر گرفت.

در حال حاضر صادرات ایران در این بخش عمدتاً به کشورهای افغانستان، عراق و ترکمنستان انجام می گیرد اما با توجه به کیفیت مطلوب این محصولات، طرح و نقشه بدیع ایرانی و چشم انداز روشن پس از لغو تحریم ها، این انتظار می رود که صادر کنندگان این محصول با تنوع بخشی به بازارهای صادراتی خود، شاهد افزایش